

det rigtigt at paalægge Godseieren bemeldte Oppebørsel, men jeg anseer, som sagt, dette for et Spørgsmaal, der ikke har videre Betydning. Jeg kan endnu tilføje, at der dog maa ske vises et noget stort, for ikke at sige overdrevent, Hensyn til Ydernes Bequemmelighed ved den Bestemmelse, at Bederlaget skal modtages i Sognet selv. — Jeg troer rigtignok, at alle billige Fordringer maatte tilfredsstilles, naar det bestemtes, at Afgifterne skulde modtages paa et for mindre Kredse beqvemt Sted, den nærmeste Kjøbstad s. Ex., og det kan jo ikke nægtes, at dette vilde falde bekvemmere for Amtstjerne og altsaa ogsaa medføre mindre Udgifter i Anledning af Oppebørselen. Imidlertid kan jeg naturligtvis, naar jeg stiller mig paa Ydernes Standpunkt, Intet have imod, at der opkræves i ethvert enkelt Sogn for sig.

Rosenørn: Naar den ærede Minister har foreslaaet at paalægge Godseierne Opkræv af Tienden paa deres Fæstesteder, saa maa jeg tilstaae, at jeg ikke indseer, at der fra Godseiernes Standpunkt kan være noget Væsentligt derimod at erindre; dog mener jeg, at det maatte være med Forbehold af, at det Ansvar, Godseierne have for de kongelige Statters Vedkommende, ikke udvides til ogsaa at gjælde med Hensyn til Tienden. Jeg troer, det er fuldkommen rigtigt, at Tiendetageren har Ret til at holde sig til Jorden for Tienden; men hvorvidt denne Ret kan udvides til, at Godseieren med sit hele Gods bærer Ansvaret for Tienden, vil jeg ansee for tvivlsomt. Spørgsmaalet har imidlertid ikke stor praktisk Betydning, og jeg skal derfor heller ikke lægge videre Vægt derpaa. Jeg skulde derfor gjerne stemme for Ministerens Endringsforslag under Nr. 3, naar det ikke stod i en saa uadskillig Forbindelse med Endringsforslaget under Nr. 2, og naar det ikke var Tilfældet, at dette sidste Endringsforslag i Begyndelsen er affattet paa en Maade, der forekommer mig at være meget uheldig. Naar man tager Ordene, som de staae, efter deres naturlige Betydning, saa giver man først den Bestemmelse, at herefter skal Tienden af Korn in natura svares efter Capitelstaxt — det er Lovbestemmelsen — og tilføjer dernæst, at forsaavidt nogen Yder maatte ansee sig for

urettet ved denne Bestemmelse o. s. v. Det forekommer mig meget uheldigt at give en Lovbestemmelse og saa i det Samme at forudsætte, at Nogen kan føle sig forurettet ved den. Det forekommer mig at være en saa væsentlig Mangel ved det af den ærede Minister under Nr. 2 stillede Endringsforslag, at jeg vil have Vanskelighed ved at stemme derfor; idetmindste maatte det gøres klart for mig, at Ordene ikke have den Betydning, som jeg har tilladt mig at fremhæve.

Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet: Det forekommer mig rigtignok, at den Indvending, hvorpaa den ærede sidste Taler lagde saa megen Vægt, kun er et Ordspil. Man maa nemlig holde alle Bestemmelserne sammen. Den ærede Rigsdagsmand er ikke færdig med det første Punktum; han maa læse tilende. Jeg skal isvrigt indrømme, at det maa skee havde været bedre at sætte „brøstholden“ istedetfor „forurettet“; men jeg kan ikke ansee det for at være en vægtig Indvending imod en Realitetsforandring, at man kunde ønske en helbigere Udtryksmaade.

Meningen med det tredje Forslag er paa ingen Maade at paalægge Godseieren et større Ansvar med Hensyn til Tienden, end han nu har. Han har allerede nu et meget alvorligt Ansvar i saa Henseende; dersom Brugeren ikke svarer Tienden, kan Tiendeieren holde sig til Jordens Eier. Han har altsaa det subsidiaire Ansvar for Tiendens Erlæggelse, og i saa Henseende kan der ingen Udvidelse skee. Forsaavidt det er bemærket, at naar man lader Tienden opkræve i selve Sognet, er der ingen Grund til at lægge denne Byrde paa Godseieren, skal jeg hertil først bemærke, at netop paa Grund af det subsidiaire Ansvar, som paahviler Godseieren med Hensyn til Tienden, kan det i mange Tilfælde være særdeles ønskeligt for ham at have et Overtillsyn med Opkrævningen. Dette skal jeg imidlertid see bort fra; men det er nødvendigt for ikke at behyde Amtstjerne for meget. Naar Amtstjernes Conti ikke blive forandrede, bortfalder tillige den væsentligste Indvending imod at lade Amtsforvalteren forestaae den hele Opkrævning. Skulde han derimod foretage Opkrævningen enten selv eller ved sin